

A' 29.

MAGYAR-ORSZÁGI
SZENT
KORONÁNAK
BUDÁRA
TÖRTÉNT
LE-HOZATÁSÁRÓL. VALÓ
TUDÓSÍTÁS.

1790. Elzetendőben.

Ezer hét-száz kilentzvenedik esztendőben Februáriusnak huszon-egyedik napján dél után négy óra tájban inneplő díszességgel érkezett el Budára a' Magyar-Országi Királyi Sz. Korona. A' ki-szabott jó rendtartása végett Vörös István Fő-Szolga-Bíró Ur előre ki-mene kocsin. Pest Vár-megyének Kapitánya, Belányi István 8 Vár-megye' lovas-katonáival kék uniformisban Pest Vár-megye' széléig egész a' Leány-vári hidig nyargalt a' Korona eleibe. Egésza eddig kísértetett a' Sz. Korona az Elztergom Vár-megyei lovaságtól. Itt tehát Belányi Kapitány Hűzárjaival

2

a'

30.
a' Korona eleibe ugratott, a' kihez-is magát Vice Szolga-Bíró Bútskei kaptsolta száz lovaságával. Tszában a' marson lévő Neugebauer gyalog Regimentje, minden tiszteleteknek megmutatásával és tüzellésekkel köszöntették a' Sz. Koronát; onnét egész Vörös várig jövének; Itt Vörös Fő-Szolga-Bíró a' Sz. Endrei, és Ó-Budai lovasággal az előbbi rendet megszaporította; és így jövének ezen seregek egész a' kerék Vendég-fogadóhoz. Itt magokat a' a' többiekhez foglalták a' Ketskeméti, Kunsági, és Jászvári lovaságok. A' Sz. Korona előtt lovaglott Latskovits Vice-Ispán Ur 6 Arany palomántos ég-színű öltözetben lévő Nemesekkel. Azon Királyi Bétfi hintót, mellyben a' Sz. Korona vala, hat Nemes Magyar Bétfi Fej-Örzök környékezték. A hintó után lovaglott fölötte drága és ékes paripán és öltözetben Mélt. Báró Ortzy mint Fő-Kapitány, 's azt válogatott paripákon és fölötte 's drága világos-kék arannyal ragyogó egyenlő uniformisban öltözött Mágasok és Nemesek követték nagy számmal, a' Palatinale Banderium képeben. Az Ó-Budai határnál az Ó-Budai lakosok tüzeltek négyszer. A' 'Zidók' serege-is ott állott Parádében. A' Niedermajernek házában állott egy diadalmas kapu, és a' felett hangzott a' muzsika. Neutstfelnél a' Sz. Korona eleibe rukkolt a' Budai Burgerségnek nyöltzva személyekből álló igen tisz-

ra

ra Húszar és Ulányok' serege két zászlók alatt Kramerlauf Ignätz tanárs béli vezérle-
se alatt. Így menének a' seregek tovább a'
Nevendék Papságnak és a' Tanuló Budai,
és Pesti Ifjúságnak lakasága között. A' Bétfi-
kapunál áll vala a' Budai Tanács, és község, és
Deák beszéddel köszöntette a' Korona ör-
zőket. A' Burger Gyalogság Kramerlauf
Jósef intézete alatt öt kompániákban áll
vala, a' mellyek közzül két kompánia a'
lovóke vala, ezekhez adattattak a' Pesti
Burgereknek igen szépen öltöztetett hét
kompánia gyalogsága. A' marfan lévő Né-
met gyalog Regimentek is, úgymint Kle-
bek, és Karl Toskana parádében állanak
vala.

A' Budai várnál a' Sz. Korona hat Pest
vármegyei Nemellektől a' Palotába vitetett,
ott a' Korona-örzöktől Gróf Keglevits és
Nádasdi ő Excellenciájától a' vas-ládából
ki véterett, és minnyájóknak meg mutat-
tatt. Azomban m helyett közelített a' Sz. Ko-
rona, a' Budai várnak Bástyáiról 13 ágyúkból
szüntelen 70 lövéssel köszöntetett. És a' vá-
rosnak minden tornyaiban szállottak a' ha-
rangok. Azon este nem tsak a' vár, ha-
nem Budának leg-kissebb háza is meg-
világosítva.

A' Budai Város házánaál egy diadalni
kapú és szegyes oszlopok állíva valának
igen

igen ieles homlok írislokkal, és ezer lám-
pálokkal meg-világosítva; Ezen kapú felül
dob és trombita' harfogásai között ötven
akó veres, és fejer bor folyt, és kenyér
hányattatott a' köz-nép' számára. Más nap
rendelte vala, hogy a' Sz. Korona három
féle strázsák őrizeti alatt három nap' min-
denek' látására ki-vólna téve a' Vári tem-
plomban, és tíz órákor a' *Te Deum lau-*
damus tartatott a' Városi Nagy-templomban,
a' mellynél is minnyájan parádében jelen-
tek-meg leg-inkább a' Magyar-Dámák ma-
gyar viseletben. A' Cardinalis Battyáni M.
Orizági Primás ő Eminentziája tartotta a'
Sz. Misét. Jelen vala a' Papi Fő-rendből
ő Excellenciája Kalotsai Ersek, Váti Püs-
pök, és több Titularis Püspökök, Apátu-
rok, és Kapucsan béli Urak.

Mind ezek után nagy és fényes asz-
talt adott az Ország' Birája Gróf Zitsy Ká-
róly ő Excellenciája. A' Budai pedig a'
Pesti Burgereket mintegy 140 személyekig
traktálták.

Hogy a' Sz. Korona' őrzése annak ren-
de szerent menne, helyesen rendeltetett,
hogy addig is, a' meddig bizonyos Koro-
na-örző katonaság fel-állítatnék, annak há-
romféle strázsája lenne, úgymint az első
a' Magyar Nemességből, a' második a'
Budai Burge ségből, a' harmadik a' Vár-
béli Katonaságból. Az első strázsái valá-
nak a' Palatinale Banderiumból Sekretarius
Metzner, és Farkas Ut az első szobában.

Azon

17. időtől fogva a' Sz. Korona' strázsáját vi-
szi végben a' Palatinale Banderium, a' mely-
nek is Fő kapitánya M. B. Orizy László,
ki mellett mint Adjutántok szolgálnak a'
M. Gróf Battyáni Antal, és M. B. Podma-
nyitzky Conül, ezen következő rend-
szerént.

21-től fogva 22-ig Confiliarius Janko-
vits János Ur mint Kapitány, Gróf Csáky
mint Tiszt, és a' következők mint köz-
emberek. Fodor Sekretarius. Gróf Pálfi,
Majlath Cons. Markovits, Balásy, Végh
Péter Sekret. Farkas, Metzner Sekret.

22 diktől fogva 23ig mint Tiszt B.
Rudyanitzky Pál, mint köz-emberek Se-
kret. Szent Iványi, Fesztetics, Saghy, Ka-
rátsonyi, Izfay, Lázár, Nemes, Andrásy.
23-ban Gróf Klobuitzky, mint Kapitány
az ő osztályával, 23-tól fogva 24-ig álla-
nak vala, Gróf Fekete, mint Tiszt, mint
köz-emberek, Szabó János, Tsörgő Pál,
Kálzsonyi, Szabó Dani, Kandó, Rakóvfzky,
Beleznay, Majtényi Károly; 24-től fogva
25-ig Febr. mint Tiszt Gróf Keglevits, köz-
emberek, Onody, Gróf Haller, Muslay Fis-
kális, Majtényi Pál, Asztrik, Sz. Iványi
Fiskális, Szent-Királyi, Újfalú, 25ben strá-
zsára méne az elő-járó őrizet. Mind Kapi-
tány Latzkovits Vice Ispán, mind kilentz
emberek, Muslay Péter, Sötés, Gesatenyi,
Sárközy, Kovátsotzy, Kaprinay, Blasius Ba-
ró Raday, Darvas.

Ezen

Ezen nemességből álló Banderium, a'
melly napról-napra erősödik, tartani fogja
a' Nemes ör-állatt mind addig, még a' Hé-
ves Vármegyei, 's ezt a' Nográdi Nemesség
nem fogja fel-váltani, 's úgy következnek
azután sorban a' több Vármegyék, a' Pa-
latinale Banderiumnak öltözeté áll világos
kék rövid fekete prémcs mentéből és hason-
ló színű nadrágból az egész ruba arany pa-
szomántos, és sújtáfos széles karából, és
nyújtós veres kalpakból, a'-mellyet ékesíti
a' körsag tollúkból tűnált forgó, és sárga
Tzizmából.

A' Palatinale Banderiumnak kivattatik
a' Pest Vármegyének, a'-mellynek Fő-Is-
pánnya a' Palatinus szokott lenni, Nemes
lovasága.

A' Sz. Koronánál a' második strázsát
végbe vitte a' Budai Burgerségnek lovasá-
ga. Ezeknek Májorjok Kramerlauf Ignátz
tanáts-beli, Kapitányok Simon Nikovits,
Jóna Stankovits, és Krumpinger. Az első
osztály áll negyven emberből. Az öltöze-
te az első Kommendánsnak és első osztály-
nak áll világos kék mentéből, és nadrág-
ból fekete prémre, arany kézűletre és a-
rany paszomántos, fekete bársony tsákóból.
A' Stankovitsnak lovasága löve kék színű
mentéből és nadrágból arany paszomántra
fekete bársony, arany paszomántos tsákó-
ból; ezek húszan valának, a' Kumpingernek
24 lovasa mint Ulányok prémelen sötét
kék dolmányban vörös hajtókára, szalma

52. sz. színi dolmányok és nadrágok, és fekete bársony tsákólok arany pázomántban.

A' A Budai Burger kompániának, kik mint Jágerek vagynak öltöztetve, a' külső öltözetjek zöld színű vörös hajtókákra, és a' belső ruhájok szalma színű nadrágok is hasonló színű, ezeknek vezérjek Krammerlauf József Tanács-beli Kapitányok Leonard Lechner, Majerhoffer János és Gáspár Reischel.

24. dik Februáriusban a' Magyar országi Királyi Korona a' többi drágaságaival, minekutánna az három napokig reggeli kilentz órától fogva estve hat óráig ki-llett volna nyilván téve a' Vári Templomban a' Dikasterium-beli Tisztek, és egyéb Nemesség előtt, az el-rendelt vas ládában zárott és az el-készített szobában vitetett, ahol ezután hellelnek neki maradni.

Ezen drágaságoknak *Inventariuma* az Nemességnek négy féle stánszai által alá-íratott. Azon három napokban a'-mellyekben ki-vala téve a' Sz. Korona, az Királyi arany alma, a' Királyi páltza, avagy kard, Sz. Istvánnak palástja, és paputtsza, némally tudós személlyek abban foglalatoskodtak, hogy a' Sz. Koronát tökéletesen le-rajzolnak, és azt törvényesen meg vizsgál-
nak; fel-találtatott hogy az eddig való le-írása nagyon hijjános vala. Minémü beszé-
deket mondottak ezen alkalmatófsággal, mi-
némü írárok, versek, rajzolások jöttek-ki,
fel-lehet találni az Ujságokban.